

ЛАБОРАТОРНА ДІАГНОСТИКА ТА СПЕЦИФІЧНА ПРОФІЛАКТИКА МАСТИТІВ ТА ЕНДОМЕТРИТІВ У КОРІВ ЗА ДОПОМОГОЮ АУТОГЕННИХ ВАКЦИН

Керівник – Бойко Петро Костянтинівич, доктор ветеринарних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри фізіології людини і тварин медико-біологічного факультету Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Член спеціалізованих вченої ради Д 26.004.03 з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) ветеринарних наук за спеціальностями 16.00.01 «Діагностика і терапія тварин», 16.00.02 «Патологія, онкологія і морфологія тварин» та 16.00.03 «Ветеринарна мікробіологія, епізоотологія, інфекційні хвороби та імунологія», Засновник і головний редактор фахової газети «Вісник ветеринарії Волині», член редакційних колегій фахових журналів. Нагороджений Почесними грамотами Національної

академії аграрних наук (2004, 2006), Державного департаменту ветеринарної медицини (1999, 2002), Відзнакою Державного комітету ветеринарної медицини України «За заслуги у розвитку ветеринарної медицини 3-го ступеню» (2009), золотим нагрудним знаком університету (2019), грамотами Волинської обласної ради та обласної держадміністрації, управління сільського господарства, управління ветеринарної медицини, управління освіти (2018); понад 20 років був Головою Волинського осередку спеціалістів ветеринарної медицини України; є членом Всеукраїнського об'єднання ветеринарних патологів та Всеукраїнського Товариства епізоотологів.

Електронна адреса: Boyko.Petro@eenu.edu.ua

orcid.org 0000-0003-1418-1159

ResearcherID: T-3532-2018

Scopus author ID: 55943405800

Напрями наукових досліджень: вплив ґрунтової мікробіоти на природну родючість ґрунтів; діагностика мікозів, бактеріозів та вірозів сільськогосподарських культур; імунофлуоресцент-на індикація та ідентифікація збудників інфекційних хвороб

тварин і людини; діагностика та специфічна профілактика сальмонельозів людини і тварин; діагностика та профілактика туберкульозу людини і тварин; лабораторна діагностика та специфічна профілактика

маститів та ендометритів у корів за допомогою аутогенних вакцин.

Основні наукові роботи:

Опубліковано понад 255 праць, у т. ч. одна монографія, 23 методичні рекомендації, 6 патентів, 119 статей у наукових фахових виданнях, 90 статей і публікації на загальні теми, біля 30 тез наукових статей.

1. Бойко П. К. Профілактика маститів – одна із найважливіших складових виробництва екологічно чистого молока. Тваринництво сьогодні. 2016. № 3. С. 50–43.

2. Бойко П. К., Паламарчук А. М., Бойко О. П. Виготовлення діагностичного імунофлуоресцентного індикатора та ідентифікації *Pasteurella multocida*. Методичні рекомендації для спеціалістів ветеринарної медицини, науковців, аспірантів та студентів. Київ: ІВМ НААН, 2016. 20 с.

3. Бойко О. П., Бойко П. К., Волошин Р. В., Куртяк Б. М., Пундяк Т. О., Романович М. С., Собко Г. В. Порівняльна характеристика напруженості епізоотичної та епідемічної ситуації щодо сальмонельозу на території Львівської області. Ветеринарна біотехнологія. Бюлетень. 2018. Вип. 32 (2). С. 51–60.

4. Бойко П. К., Куртяк Б. М., Зінчук М. І. та ін. Характеристика рівнів забруднення довгоіснуючими радіонуклідами ¹³⁷Cs і ⁹⁰Sr кормів, продуктів тваринництва і рослинництва на території Волинської області за період 1991–2016 рр. Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини і біотехнологій імені С. З. Гжицького. 2017. Т.19. № 78. С. 13–17.

5. Бойко П. К., Бусол В. О., Акименко Л. І., Бойко О. П., Куртяк Б. М., Ассорі О. Ю. Інноваційний вітчизняний продукт “Емкарвак” – вакцина проти емфізематозного карбункулу на ринку ветеринарних імуно-біологічних засобів. Науковий вісник ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького. Серія: Ветеринарні науки. 2019. Т. 21. № 96. С. 19–27. <https://doi.org/10.32718/nvlvet9604>

Наукове керівництво захищеними кандидатськими дисертаціями:

Мандигра Ю. М. Біотехнології застосування дезінфекуючих засобів на основі полігексаметиленгуанідину у тваринництві (2015).

АНОТАЦІЯ

Створення у 2016 році учбово-дослідної мікробіологічної лабораторії при кафедрі фізіології людини і тварин дало можливість не тільки піднести на суттєво вищий рівень викладання таких дисциплін як загальна мікробіологія і вірусологія, ґрунтова мікробіологія, а й продовжити започатковані раніше в Інституті ветеринарної медицини Національної академії аграрних наук напрямки наукових досліджень, які стосуються вдосконалення діагностики та профілактики таких соціально та економічно важливих інфекційних патологій тварин як туберкульоз, сальмонельози, мастити та ендометрити корів, клостридіози та інші.

В цьому ж році при Волинській філії ДУ «Волинський інститут охорони ґрунтів» теж була створена діагностична лабораторія «Мікробіології ґрунтів», завдяки чому магістри університету мали змогу виконати випускні дипломні роботи.

Профілактика маститів та ендометритів у корів з допомогою аутогенних вакцин дасть змогу зменшити у разі захворюваності корів на ці недуги, підвищить якість молока, зменшить біоризики створення на молочнотоварних фермах рас антибіотикостійких мікроорганізмів.

Розробка експрес-методів, до яких відноситься метод флуоресціюючих антитіл, індикації та ідентифікації збудників заразних хвороб особливо тих факторних інфекцій, які протікають приховано або у формі носійства (вірусо- чи бактеріоносійства), є надзвичайно актуальною, бо дає можливість швидко виявляти інфекційні стани і на основі цього розробляти ефективні заходи лікування та профілактики.

Вивчення мікробіоти ґрунтів на територіях інтенсивного введення землеробства із застосуванням мінерального підживлення с.г. культур дасть змогу виробити стратегію і тактику профілактики дегумізації ґрунтів, забезпечивши тим самим їх довготривалу природну родючість.

Діагностика мікозів, бактеріозів і вірусів плодово-ягідних культур і фруктових дерев, технічних і зернових культур дасть змогу ефективно виявляти джерела збудників заразних хвороб, своєчасно і ефективно їх профілакувати, і тим самим збільшувати врожайність згаданих культур і підняти конкурентоспроможність продукції нашого аграрного сектору на міжнародному ринку.

ОСНОВНИЙ ДОРОБОК

В попередні десятиріччя, коли основним виробником рослинної і тваринницької продукції були колективні сільськогосподарські господарства, основні зусилля науковців були спрямовані на профілактику інфекційних захворювань на великих тваринницьких фермах і комплексах.

Нами тоді були розроблено оригінальні комплексні системи групової профілактики мікроелементозів, гострих респіраторних інфекцій, хвороб новонародженого молодняку. Так, на базі виробничого відділу Волинської обласної науково-виробничої ветеринарної лабораторії було розроблено і виготовлялося у промислових об'ємах для потреб тваринництва області такі препарати як «Гіперімунна бівалентна сироватка проти парагрипу і ринотрахеїту великої рогатої худоби» (1983–2006), «Серколострин з направленою імунною специфічністю» (1984–2006), «Полісолі мікроелементів» (1983–1985), «Комплексні мінерально-вітамінні добавки» (1986–2006), антитоксичний розчин «Асглюкоцит» (1987–1989), аналогів яким не було на території колишнього Радянського Союзу; Розкрито патогенез, описано та розроблено заходи щодо лікування та профілактики нового захворювання телят – цереброкортикальний некроз (1989); описано нове захворювання у псців – псевдомонозний аборт, виділено збудника хвороби, виготовлено експериментально-дослідну серію вакцин і налагоджено її ефективне використання на одному із найбільших в Україні звірогосподарств – Цуманському (1985–1990), що дозволило врятувати його від ліквідації; розроблена і зареєстрована в установленому порядку вітчизняна вакцина

«ЕМКАРВАК» проти емфізематозного карбункулу великої рогатої худоби (2009); розроблено проект вітчизняної програми з профілактики маститів за допомогою аутогенних вакцин; виготовлено і з успіхом застосовуються експериментально-дослідні серії аутогенних вакцин у низці господарств Волинської області (2013–2020).

Крім цього велася напружена науково-дослідницька робота з вивчення екології клостридіозів тварин, вдосконалення діагностики та профілактики ґрунтових інфекцій (сибірка, емфізематозний карбункул, брадзот, злякисний набряк, ентеротоксемія та ін.) (1976–2020).

В лабораторії ґрунтової мікробіології протягом останніх років нами вивчено якісний і кількісний склад бактеріального добрива «Азотер», виділено та ідентифіковано збудника раку малини у низці господарств нашої та Закарпатської областей, проводяться дослідження мікробіоти ризосфери лохини на різних ґрунтах її вирощування, вивчається вплив фізичних і хімічних факторів на мікробіоту бактеріальних добрив за різних способів їх внесення у ґрунт (2016–2020).

ПРЕДСТАВНИКИ

Дяків Світлана Вікторівна – кандидат біологічних наук, ст. лаборант кафедри фізіології людини і тварин Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Електронна адреса:
Diakiv.Svitlana@eenu.edu.ua

Напрями наукових досліджень: мікробні угруповання породних відвалів вугільних шахт та роль у їхньому функціонуванні сульфідогенних бактерій.

Основні наукові роботи: опубліковано 46 наукових праць, зокрема:

1. Diakiv S. V., Hnatysh S. O., Moroz O. M., Prypin O. Ya., Kulachkovskiy O. R., Bodnaruk V. Ye. Sulfur reducing bacteria from coal pits waste heaps of Chervonograd mining region. Біологічні Студії. 2016. Вип.10. № 2. С. 63–76.

2. Дяків С., Гнатуш С., Менів Н. Целюлазна активність породних відвалів вугільних шахт Червоноградського

гірничопромислового району. Вісн. Львів. ун-ту. Сер. біол. 2016. Вип. 74. С.150–160.

3. Дяків С. В., Гнатуш С. О., Бабенко В. В., Мороз О. М. Сульфідогенна активність *Desulfuromusa* sp. СВ 30 за впливу сполук хрому, купруму і феруму. Біологічні Студії. 2017. Вип. 11. № 2. С. 53–66.

4. Дяків С. В., Гнатуш С. О., Галушка А. А. Фізіолого-біохімічні властивості *Desulfuromusa* sp. СВ30, виділених із породних відвалів вугільних шахт. Мікробіол. журн. 2017. Вип.79. № 5. С. 80–90.

5. Зінчук М. І., Бойко П. К., Дяків С. В., Аджиева Л. Г., Павлюк В. С., Комович Л.В. Вплив прямих сонячних променів за різної експозиції на чисельність видового складу бактеріального препарату Azoter SC, внесеного у ґрунт. Агрохімія і ґрунтознавство. 2019. № 88. С. 89–94.

